

Οι συμβουλές της Σιγκαπούρης σε ΗΠΑ και Κίνα και πώς μπορεί να τις αξιοποιήσει η Ουάσινγκτον

03/Οκτ/2019 00:05

Του Hal Brands

Ζούμεσε καιρούς γεμάτους κινδύνους για τα έθνη της περιφέρειας Ασίας-Ειρηνικού που βρίσκονται μεταξύ διασταυρούμενων πυρών στην εντεινόμενη αντιπαράθεση ΗΠΑ - Κίνας. Πρόσφατα σημειώναμε ότι ένας παραδοσιακός σύμμαχος των ΗΠΑ, οι Φιλιππίνες, επανακαθορίζει την θέση του στον άξονα μεταξύ Ουάσινγκτον και Πεκίνου. Ωστόσο η Μανίλα δεν είναι ο μόνος παράγοντας στην περιοχή που προσπαθεί να προστατευθεί προκειμένου να μη βρεθεί στο μέσον της σύγκρουσης των γεωπολιτικών "γιγάντων".

Η Σιγκαπούρη αντιμετωπίζει μια παρόμοια πρόκληση, η οποία διασκεδάστηκε από μια συνέντευξη που έδωσε ο πρωθυπουργός της, Lee Hsien Loong, την περασμένη εβδομάδα. Οι παρατηρήσεις του Lee ενδεχομένως θα ερεθίσουν ορισμένους Αμερικανούς αναλυτές. Ωστόσο, υπογραμμίζουν τα διλήμματα που αντιμετωπίζουν τα μικρότερα κράτη - και δείχνουν την κατεύθυνση ορισμένων αναγκαίων συνταγών επιτυχίας που πρέπει να ακολουθήσει η Αμερική.

Πρώταυπό τον θρυλικό Lee Kuan Yew και σήμερα υπό τον μεγαλύτερο γιο του, η Σιγκαπούρη κατάφερε να επιτύχει με έξυπνες κινήσεις μια γεωπολιτική ισορροπία μέσα σε μία "γειτονιά" ιδιαίτερων προκλήσεων. Η δυναμική οικονομία της Σιγκαπούρης έλαβε ώθηση από το κινεζικό εμπόριο και τις κινεζικές επενδύσεις, ενώ ο πληθυσμός της είναι ως επί το πλείστον εθνικά κινεζικός. Ωστόσο, η υπερβολική προσκόλληση σε μια ισχυρή Κίνα θα μπορούσε να καταστεί επικίνδυνη, επομένως η κυβέρνηση της Σιγκαπούρης θεωρεί παραδοσιακά την Ουάσινγκτον ως ένα κρίσιμο αντίβαρο στην δύναμη του Πεκίνου. Καθώς η δύναμη αυτή έχει αυξηθεί τις τελευταίες δεκαετίες, το ίδιο έχει συμβεί και με τη συνεργασία της Σιγκαπούρης με τις ΗΠΑ στον τομέα της ασφάλειας.

Οι ένοπλες δυνάμεις της Σιγκαπούρης εκπαιδεύονται τακτικά μαζί με τις αμερικανικές (ακόμη και στο ίδιο το έδαφος των ΗΠΑ), ενώ η Σιγκαπούρη φιλοξενεί την Ομάδα Εφοδιασμού Δυτικού Ειρηνικού του πολεμικού ναυτικού των ΗΠΑ, καθώς και αποστολές αμερικανικών πολεμικών πλοίων και αεροσκαφών επιτήρησης τύπου P-8.

Αεροπλανοφόρα των ΗΠΑ ελλιμενίζονται συχνά στη Σιγκαπούρη, σε μια ορατή σε όλους

υπενθύμιση ότι η Ουάσινγκτον ενδιαφέρεται για την ασφάλεια της ασιατικής χώρας. Η Σιγκαπούρη παραμένει επίσημα ουδέτερη. Αντίθετα με τις Φιλιππίνες, δεν έχει συνάψη συνθήκη που να ρυθμίζει τις συμμαχικές της σχέσεις με τις ΗΠΑ. Αν ωστόσο οι Φιλιππίνες είναι σύμμαχος που ενεργεί ως εταίρος, όπως είχε αναφέρει κάποτε ανώτερος Αμερικανός αξιωματούχος, η Σιγκαπούρη είναι εταίρος που δρα στην πράξη σαν σύμμαχος.

Αυτή άσκηση ισορροπίας από πλευράς Σιγκαπούρης υπογραμμίστηκε στη συνέντευξη του Lee στην Washington Post. Βασιζόμενη σε μια ομιλία που έδωσε τον Μάιο, στο ετήσιο φόρουμ Shangri-La, ο Lee έστειλε προειδοποιητικό μήνυμα τόσο στην Αμερική όσο και την Κίνα.

Ητάση να θεωρηθεί ο ανταγωνισμός ΗΠΑ-Κίνας ως "σύγκρουση μεταξύ δύο συστημάτων, ίσως και δύο διαμετρικά αντίθετων πολιτισμών" είναι "πολύ ανησυχητική", ανέφερε. Οι ΗΠΑ δεν πρέπει να παραπλανούν τον εαυτό τους πιστεύοντας ότι η πίεσή τους μπορεί να επιφέρει την κατάρρευση της εξουσίας του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας. Θα πρέπει να έχουν κατά νου ότι ένα οικονομικό και τεχνολογικό "διαζύγιο" μεταξύ των δύο ηγετικών δυνάμεων του πλανήτη σε οικονομικό επίπεδο θα δημιουργούσε μια κυριολεκτικά ασφυκτική κατάσταση για τους φίλους της Αμερικής "που είναι βαθιά συνδεδεμένοι με τους Κινέζους". Αν οι ΗΠΑ επιμείνουν και καλέσουν αυτές τις χώρες να διαλέξουν "στρατόπεδο", τότε ίσως τα αποτελέσματα να μην αρέσουν στην Ουάσινγκτον.

Τηνίδια στιγμή, ο Lee αναγνώρισε ότι η συμπεριφορά της Κίνας έχει γίνει πιο σκληρή, λόγω των αυξανόμενων γεωπολιτικών φιλοδοξιών και των αυξανόμενων εσωτερικών δυσκολιών της. Υποστήριξε επίσης ότι η Κίνα δεν μπορεί πλέον να δρα ως αναπτυσσόμενη χώρα, αλλά θα πρέπει να σηκώσει "το μερίδιο ευθύνης που της αναλογεί ως προς την υποστήριξη του παγκόσμιου συστήματος" που την έχει καταστήσει τόσο πλούσια και ισχυρή. Προκειμένου να αποτραπεί μια καταστροφική γεωπολιτική αναμέτρηση, απαιτείται και από τις δύο πλευρές "κρατικό ηγετικό πνεύμα, συνέπεια, επιμονή και σοφία".

Ορισμένα από τα σχόλια του Lee έχουν ενδεχόμενα μια προκλητικότητα, ειδικά αν τα δει κανείς υπό αμερικανική οπτική. Υπονοείται σε αυτά μια κάποια ηθική ισοδυναμία μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, ενώ οι αναφορές στην τρομακτική καταπίεση των μουσουλμάνων Ουιγούρων του Xinjiang από το Πεκίνο είναι εντελώς έμμεσες και προσεκτικές. Άλλες πτυχές των σχολίων του πρωθυπουργού της Σιγκαπούρης αντικατοπτρίζουν μια στάση που θα ταίριαζε περισσότερο στο 2005 και όχι στο 2019: είναι πλέον απολύτως σαφές ότι η Κίνα απλώς δεν έχει καμία διάθεση να γίνει ένας απλός μέτοχος ενός παγκόσμιου συστήματος υπό αμερικανική ηγεμονία. Ωστόσο, τα σχόλια του Lee δεν πρέπει να απορριφθούν, επειδή φωτίζουν τρία κρίσιμα ζητήματα που θα αντιμετωπίσουν οι ΗΠΑ εάν προσπαθήσουν να δημιουργήσουν έναν διεθνή συνασπισμό προκειμένου να αντιμετωπίσουν την άνοδο της κινεζικής δύναμης.

Πρώτον, μια ευρύτερη αντιπαράθεση με την Κίνα θα είναι οικονομικά επώδυνη για τις ΗΠΑ - αλλά θα μπορούσε να είναι οικονομικά καταστροφική για τους βασικούς συμμάχους και εταίρους της Αμερικής στην Ασία και τον Ειρηνικό, οι οποίοι έχουν βαθύτατους δεσμούς αλληλεξάρτησης με το Πεκίνο από εμπορική, οικονομική και τεχνολογική άποψη. Η προοπτική ενός τεχνολογικού ή

οικονομικού σιδηρού παραπετάσματος είναι ανησυχητική για τις χώρες οι οποίες βιώνουν την αντίφαση τα οικονομικά τους συμφέροντα να μην ταυτίζονται με τα συμφέροντά τους στον τομέα της ασφάλειας.

Βεβαίως, οι ΗΠΑ δεν μπορούν να ανταγωνιστούν επιτυχώς με την Κίνα εάν οι φίλοι τους δεν μειώσουν την εξάρτησή τους από το Πεκίνο: μια ορισμένη επιλεκτική αποσύνδεση τους από την κινεζική οικονομία είναι σημαντική, ακόμη και αν η ολική αποσύνδεση παραμένει σε γενικές γραμμές αδύνατη. Ωστόσο, ο μόνος τρόπος να πείσει κανείς χώρες όπως η Σιγκαπούρη να μειώσουν την εξάρτησή τους από το Πεκίνο είναι να εμβαθύνει σημαντικά τις δυνατότητες οικονομικής, χρηματοπιστωτικής και τεχνολογικής ολοκλήρωσης στο πλαίσιο ενός συνασπισμού υπό την ηγεσία των ΗΠΑ. Σε αυτόν τον τομέα, η Αμερική φαντάζει σήμερα ως ένας αβέβαιος - στην καλύτερη περίπτωση - εταίρος.

Δεύτερον, ο Lee υπογραμμίζει τους κινδύνους του συνδυασμού μιας υπερβολικά σκληρής ρητορικής με πολιτικές που δεν την υποστηρίζουν. Πολλές χώρες της ευρύτερης περιοχής ήταν αρχικά ευχαριστημένες - χωρίς να το δηλώνουν ανοικτά - που η κυβέρνηση Τραμπ ακολουθεί μια σκληρότερη προσέγγιση έναντι της Κίνας, ωστόσο τελευταία ανησυχούν ότι η Ουάσινγκτον περισσότερο αρέσκεται να μιλά για τον ανταγωνισμό της με την Κίνα παρά να δρα σε αυτή την κατεύθυνση.

Για παράδειγμα, η Ουάσινγκτον έχει πιέσει τους φίλους της στην περιφέρεια Ασίας-Ειρηνικού, αλλά και αλλού, να αποφύγουν την εξάρτηση από την κινεζική τεχνολογία για το 5G, ωστόσο οι προσπάθειες για την παροχή εναλλακτικών λύσεων έχουν μείνει πολύ πίσω. Οι χώρες της Ασίας και του Ειρηνικού έχουν "ζαλιστεί" από την απροσδόκητη προσπάθεια των ΗΠΑ να παραλύσουν την Huawei και, στη συνέχεια, από τις εντελώς αντίθετες ενδείξεις ότι η Ουάσινγκτον ενδέχεται να χαλαρώσει τις κυρώσεις της στον κινεζικό τηλεπικοινωνιακό κολοσσό. Οι ΗΠΑ αύξησαν τον αμυντικό προϋπολογισμό τους και αναβίωσαν το "κουαρτέτο" (μηχανισμό ασφάλειας και διπλωματίας που περιλαμβάνει τις ΗΠΑ, την Αυστραλία, την Ιαπωνία και την Ινδία), ωστόσο ο Τραμπ έχει παραβιάσει τις αμερικανικές συμμαχικές υποχρεώσεις σε πρωτοφανή βαθμό. Μια αναξιόπιστη Αμερική δεν βοηθά σε τίποτα μια μικρή, εκτεθειμένη Σιγκαπούρη και δεν μπορεί να είναι διόλου αποτελεσματική στο να κερδίσει την εμπιστοσύνη των χωρών "πρώτης γραμμής" έναντι της Κίνας με την πάροδο του χρόνου.

Τέλος, οι Αμερικανοί πρέπει να λάβουν υπ' όψιν τους ότι χρειάζονται διαφορετικά μηνύματα προκειμένου να προσελκύσουν διαφορετικά μέρη ενός μελλοντικού συνασπισμού ανάσχεσης της Κίνας. Έχουμε υποστηρίξει στο παρελθόν ότι η έμφαση στη βαθιά ιδεολογική σύγκρουση ανάμεσα στις φιλελεύθερες και τις αυταρχικές μορφές διακυβέρνησης είναι ασφαλώς απαραίτητη για τη συγκέντρωση δημοκρατικών χωρών σε μια συμμαχία γι' αυτό τον σκοπό. Ωστόσο άλλες κυβερνήσεις δεν βρίσκουν ιδιαίτερα θελκτική μια τέτοια διαιρετική τομή.

Η Σιγκαπούρη είναι, σε τελική ανάλυση, ένα αστυνομικό κράτος, αν και συγκριτικά ήπιου αυταρχισμού. Άλλοι βασικοί δυνητικοί εταίροι των ΗΠΑ στην περιοχή, ωστόσο, όπως το Βιετνάμ, είναι βαθιά αυταρχικά καθεστώτα. Αυτές οι χώρες πιθανόν να μην ενδιαφέρονται ιδιαίτερα να

παλέψουν για έναν κόσμο εξασφαλισμένης δημοκρατίας για όλους. Ωστόσο, ακόμη και τα αυταρχικά καθεστώτα εκτιμούν την αξία της αυτοδιάθεσης - δηλαδή την ιδέα να είναι σε θέση να ορίζουν τη μοίρα της χώρας τους χωρίς εξωτερικό καταναγκασμό και εκφοβισμούς. Αυτό είναι το είδος του μηνύματος που μπορεί να είναι ευρέως αποτελεσματικό στην περιφέρεια Ασίας-Ειρηνικού, ακριβώς επειδή η αυτοδιάθεση είναι μια έννοια πίσω από την οποία μπορούν να στοιχηθούν τόσο φιλελεύθερα-δημοκρατικά, όσο και αυταρχικά καθεστώτα που έχουν αντιθέσεις με την Κίνα.

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)